

Nikkelallergie

Dermatologie

Beter voor elkaar

U bent allergisch voor nikkel: Wat nu?

Uw dermatoloog heeft aangetoond dat u allergisch bent voor nikkel (sulfaat). Wanneer u hiermee in aanraking komt, kan dat aanleiding geven tot het ontstaan of verergeren van eczeem. Het is dus van groot belang dat u probeert om contact met nikkel zoveel mogelijk te vermijden. Deze folder kan u daarbij behulpzaam zijn. Voor meer informatie over allergisch contacteczeem in het algemeen verwijzen wij u graag naar de informatiefolder "Allergisch contacteczeem" van de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie. Deze kunt u bij uw dermatoloog aanvragen.

Wat is nikkel?

Nikkel is een metaal dat in kleine hoeveelheden in de gehele aardbodem voorkomt. Op sommige plaatsen is de concentratie zo hoog, dat het loont om dit metaal door middel van mijnbouw te winnen. Nikkel wordt in grote hoeveelheden gebruikt door de metaalindustrie, onder andere voor het harden van staal en andere metalen, en in bescherm- en glanslagen op metalen voorwerpen.

In welke producten komt nikkel voor?

Nikkel kan in minimale hoeveelheden overal worden aangetroffen: zelfs in onze dagelijkse voeding en in ons bloed zitten zeer lage concentraties nikkel.

Deze 'natuurlijk' voorkomende kleine hoeveelheden spelen zeer zelden een rol voor de gezondheid. Van belang voor allergische patiënten zijn die producten waarin nikkel in grotere hoeveelheden is verwerkt: metalen sieraden (kettingen, oorbellen), sommige munten, vloeistoffen gebruikt voor het galvaniseren, sommige metalen gereedschappen, scharen.

Ook metalen knopen en haakjes aan kleding (spijkerbroek !) en ondergoed bevatten vaak veel nikkel. Uit hoogwaardige gouden of zilveren sieraden en tandvullingen komt meestal geen nikkel vrij.

In welke beroepen speelt allergie voor nikkel een rol?

Nikkelallergie is uiteraard een probleem bij personen die werken in galvaniseerbedrijven waar met nikkeloplossingen wordt gewerkt. Nikkel kan ook een rol spelen bij gewone huishoudelijke bezigheden, en is dus niet uitsluitend een typisch 'beroepsallergeen'. Verder kan nikkelallergie een probleem zijn bij beroepen waarin veel contact is met metalen voorwerpen. Let wel, in al deze gevallen gaat het erom hoeveel nikkel er uit de metalen 'weglekt'; een grote hoeveelheid nikkel die stevig in het metaal vast blijft zitten veroorzaakt geen allergische problemen! Zo is er bijvoorbeeld meestal geen risico bij keukenpersoneel dat met bestek, spoelbakken en dergelijke in aanraking komt, of bij het werken met metalen scharen in kapsalons. Hoewel de nieuwe Euromunten nikkel bevatten, blijkt in de praktijk dat allergische personen die veel met munten omgaan (bijvoorbeeld caissières) hierdoor geen huidproblemen krijgen.

Hoe ziet allergisch contacteczeem door nikkel er uit?

Allergisch contacteczeem door nikkel veroorzaakt een rode jeukende uitslag op plaatsen waar contact is of was met nikkelbevattende voorwerpen. Soms zijn er ook blaasjes te zien, of wordt de aandoening nattend. Vaak gaat de aangedane huid na enige tijd schilferen.

Kenmerkend is een rode uitslag onder een (goedkoop) metalen kettinkje, of een nattende uitslag die ontstaat rond de gaatjes voor de oorbellen. Eczeem van de handen kan door contact met nikkel ontstaan, maar meestal spelen bij handeczeem verschillende andere factoren mede een rol (zie de volgende paragrafen). Ook kan het contacteczeem op andere plaatsen voorkomen; soms ontstaat door wrijven in de ogen een uitslag aan de oogleden.

Wordt mijn eczeem geheel veroorzaakt door contact met nikkel?

Het is inderdaad mogelijk dat uw eczeem geheel veroorzaakt wordt door contact met nikkel.

Toch komt het regelmatig voor dat eczeem blijft bestaan of alleen maar iets beter wordt wanneer u contact met nikkelbevattende voorwerpen goed vermijdt.

Dat komt omdat eczeem vaak meerdere oorzaken heeft. Naast allergie kan irritatie meespelen, bijvoorbeeld door contact met water, zeep, afwasmiddelen en dergelijke, of door de kou. Daarnaast kan eczeem ontstaan als uiting van een erfelijk bepaalde aanleg tot eczeem, astma of hooikoorts. Het is altijd zinvol om nikkel zo goed mogelijk te vermijden, maar dat zal dus helaas niet altijd tot volledige genezing van uw huid leiden!

Hoe kunnen allergische reacties worden voorkomen?

Het vermijden van alle contact met nikkel zou het simpele advies moeten zijn, maar in de praktijk blijkt dit niet altijd even gemakkelijk. Nikkel komt immers overal in onze omgeving voor.

Zoals reeds eerder werd opgemerkt: het gaat erom hoeveel nikkel er vrijkomt uit de metalen voorwerpen, waar u mee in aanraking komt. Ook is het van belang hoe het huidcontact is met de nikkelbevattende voorwerpen: kortdurend op een droge intacte huid, of langdurig op een huid die nat is door zeepwater of zweet.

Het kortdurend vasthouden van munten terwijl de huid van de handen niet beschadigd of ontstoken is, zal zelden problemen geven. Ook zijn metalen deurkrukken en dergelijke zelden van belang voor uw eczeem. Anderzijds kan zweet een metalen knoopje enigszins aantasten (corrosie), waardoor er voldoende nikkel uit het metaal vrijkomt om op de contactplaats een allergisch contacteczeem te veroorzaken.

Vooraf bij transpiratie geeft kleding onvoldoende bescherming tegen nikkel: een stuk hemd beschermt niet tegen de knoop van de spijkerbroek en het textiel van de broekzak beschermt onvoldoende tegen nikkelen sleutels in de broekzak.

Zijn er andere stoffen die ik moet vermijden?

In principe kunt u alle producten waar geen nikkel in zit verdragen. In de praktijk blijkt echter dat nikkelallergie vaak samengaat met een allergie voor andere metalen zoals kobalt. Dit kan dus bij u ook het geval zijn. Wanneer u inderdaad ook allergisch bent voor andere metalen zult u van uw dermatoloog hierover aparte folders ontvangen.

Hoe weet ik welke producten veilig zijn?

In de praktijk gaat het er vooral om alert te zijn op de metalen voorwerpen waar u mee omgaat. De kwaliteit (hardheid) van deze voorwerpen is daarbij van belang. Harde roestvrijstalen voorwerpen (bijvoorbeeld bestek) zijn meestal veilig, terwijl zacht metalen 'glimmende' voorwerpen verdacht kunnen zijn. Voordat u sieraden aanschaft, informeer altijd naar de samenstelling en kwaliteit van het product: hoogwaardig goud of zilver is in principe veilig. Sedert enige jaren eist de Europese wetgeving dat alle metalen voorwerpen die langdurig met de huid in contact komen (knopen, sieraden) bijna geen nikkel afgeven.

Gebruiksvoorwerpen waaruit nikkel kan vrijkomen zijn onder meer:

BH gespen en BH beugel
Korsethaakjes
Ritssluiting
Jarretelles
Drukknoppen
Spijkerbroekknopen
Schoen- en riemgespen
Steunzolen
Metalen brilmontuur
Horloge (gesp en knopjes)
Metalen delen van pennen
Vingerhoed
Scharen
Brei- en haakpennen
Stofzuiger
Krulspelden
Blaasinstrumenten
Gereedschap

Overige nuttige informatie

Veel mensen die eczeem van de handen hebben, zijn allergisch voor nikkel. Vaak speelt deze allergie voor nikkel slechts een ondergeschikte rol; het is bijvoorbeeld mogelijk dat de nikkelallergie pas is ontstaan nadat het handeczeem was begonnen. Ook zijn er personen met een nikkelallergie zonder dat ze daar last van hebben. Tegenwoordig komt nikkelallergie vooral voor bij vrouwen; waarschijnlijk wordt dit veroorzaakt door het maken van de gaatjes voor de oorbellen en het dragen van goedkope oorsieraden. Een metalen heupprothese, die is ingebracht om het heupgewricht te vervangen, kan ook nikkel bevatten, maar geeft vrijwel nooit problemen bij personen die allergisch zijn voor nikkel. Amalgaam vullingen (die geen nikkel bevatten) kan de tandarts bij u zonder bezwaar aanbrengen.

www.ikazia.nl

Deze folder is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie
www.huidarts.info

© 2005 Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie

Aangepast op 13-12-2005

Bij het samenstellen van deze informatie is grote zorgvuldigheid betracht. De Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie wijst desondanks iedere aansprakelijkheid af voor eventuele onjuistheden of andere tekortkomingen in de aangeboden informatie en voor de mogelijke gevolgen daarvan.

Ikazia Ziekenhuis
Montessoriweg 1
3083 AN Rotterdam
www.ikazia.nl

Nikkelallergie
800269-NL / 2012-08